

NOVUM

MUZEUM JINDŘICHOHRADECKA

prosinec 2014

Publikace o jindřichohradeckých ulicích

Označování ulic jmény vznikalo postupně s potřebou snazší orientace zejména ve větších městech. Rozlišení ulic názvy se dlouhou dobu dělo spontánně, od 19. století se pak do procesu pojmenovávání veřejných prostranství vložila obecní samospráva. Nejstarší dochovaná označení ulic v Jindřichově Hradci pocházejí z 15. století a až do začátku 19. století byly především praktickou orientační pomůckou. Názvy nejvýznamnějších ulic určoval jejich ráz, který odrážel charakter místa (Náměstí) či jeho obyvatel (Kovářská), dále poloha ulice (Na Hradbách) nebo významná stavba (Klásterská) a rovněž směr, kterým ulice vedla (Pražská). Na konci 19. století nastala éra označování ulic jmény osobností, jejichž život či práce byla nějakým způsobem spjata s Jindřichovým Hradcem (Janderova).

Na počátku 20. století vstoupily do procesu označování ulic vlivy vlastenecké či politické, nemající s místními tradicemi žádné přímé souvislosti (Riegrova). Po vzniku samostatného Československa v roce 1918 se Jindřichův Hradec snažil navázat na úspěšné předválečné období. Změna situace se promítla i do názvů některých ulic, v jejichž novém označení se objevila jména politiků, kteří se zasloužili o vznik republiky (Masarykovo náměstí).

Do názvosloví ulic zasáhla výrazně léta nacistické okupace, v květnu 1945 ale byly německé názvy odstraněny. Po převzetí moci komunistickou stranou v roce 1948 pokračovala dobová praxe přejmenovávání ulic podle aktuálních hodnotových měřítek, v jejich názvech se objevila např. jména komunistických politiků (Gottwaldova).

Poslední masivní vlna přejmenovávání jindřichohradeckých ulic odrážela změny po pádu komunistického politického systému v listopadu 1989, kdy z jejich názvů byla vypuštěna jména a události spojené s bývalým režimem. Nová pojmenování pak většinou navazovala na starší tradice (Klásterská), nové ulice pak byla pojmenovány neutrálně (Hvězdná), nebo podle významných místních osobností (Mukova).

O vývoji pojmenovávání jindřichohradeckých ulic podrobně pojednává nová publikace jindřichohradeckého muzea a spolku Přátelé starého Jindřichova Hradce, kterou napsali Štěpánka Běhalová, František Fürbach, Michaela Körnerová Chládková a Sabina Langrová a nazvali ji **Jindřichohradecký uličník**.

František Fürbach

<p>Klásterská</p> <p>Ulice pod klášteřem k řece Neláze byla podle stěhů Orlas od Neláříků přejmenována doznamení jméno Riegrova. Ale ani nový název se nezdržel dlouho. Již v říjnu 1929 jí rada místního výboru na svých měsíčních poslaneckých schůzích (na Druhé slovenské armádě, tedy 6. října, pojmenovala na Frída Čak-arská). Politická proměna po listopadu našla se převráceně v poslední změně názvu ulice, když se městské zastupitelstvo v červnu 1929 rozhodlo vrátit k starému neoriginálnímu názvu Klásterská.</p> <p>František Ludvík Šteger (1848 – 1923) Frída Čak-arská, resp. Frída Čak-arská, byla ulice v Praze. Právě tato ulička představovala. Tato jména byla také ve slovenské politice. Šteger byl významným politikem, který byl členem parlamentu. Na čestném občanství byl udělen v roce 1918.</p> <p>Hana Ludvíka Wenzel (1897 – 1924) Hana Ludvíka Wenzel, která byla manželkou Frída Čak-arské, která se stala první ženou zastupitelkou v městské radě.</p> <p>Edvard Beneš (1884 g. – 1948) Edvard Beneš, který byl prezidentem Československa, byl také významným politikem. Jeho jméno bylo uděleno v roce 1929. Jeho jméno bylo uděleno v roce 1929. Jeho jméno bylo uděleno v roce 1929.</p> <p>Na konci se ulice se šel od svého původního významu přeměnila. Klásterská ulice se stala ulicí, která byla v roce 1929. Klásterská ulice se stala ulicí, která byla v roce 1929. Klásterská ulice se stala ulicí, která byla v roce 1929.</p> <p>Sady</p> <p>Ulice kapitulje bývalé městské hrady na severozápadním okraji města, které byly v 1. třetině 19. století zbořeny. Kámen využití obvodní zdi a vnitřní domů, které vrostly na místě bývalých hradeb. Příkop byl použitý k napojení prstů odzvězdy a v rámci téhož městského parku, nazvaného dříve podle svého postavení tu v roce 1929. Hranové sady, které byly podle svého současně s ulicí Janderovou byla pojmenována Sady.</p>
--

VÁNOČNÍ ČAS V MUZEU JINDŘICHOHADECKA

Přijďte se naladit do našeho muzea. V době adventní a vánoční jsou velkým lákadlem **Krýzovy jesličky** a od roku 2012 také expozice **Jihočeské betlémy**, kde jsou vystaveny jesličky historické i současné, vyrobené z nejrůznějších materiálů. Pokud chcete navštívit naše muzeum s větší skupinou (např. školní třídou) je určitě vhodné se předem objednat a zarezervovat si konkrétní čas. Před Vánoci máme v jezuitském semináři opět připravenou slevu na vstupné pro děti do 6 let, ty mají v doprovodu svých rodičů vstup zdarma. Děti ve výpravách z mateřských školek platí 10 Kč.

V jezuitském semináři můžete také vidět výstavu **Malíř z hor - Hanuš Gantner** uspořádanou ke 100. výročí od umělceva úmrtí. Expozice v jezuitském semináři na Balbínově náměstí jsou otevřeny do 6. ledna 2015, přičemž na Štědrý den a na Silvestra je muzeum přístupné pouze dopoledne.

V minoritském klášteře ve Štítěné ulici a v kostele sv. Jana Křtitele jsou k vidění výstavy pouze do 30. prosince 2014 a na Štědrý den je zde zavřeno. Zde je ve velkém výstavním sále výstava **Stavebnice Merkur**, která se jistě někde objeví i pod vánočním stromečkem. V konferenčním sále je výstava **Pozdrav z cirku** o historii a současnosti cirkusů na Jindřichohradecku a rodině Štipkových, která se jako jeden z mála cirkusových rodů dodnes věnuje také drezúře koní. A konečně v kostele sv. Jana Křtitele a v křížové chodbě minoritského klášteře je umístěna výstava z cyklu „Vánoce u svatého Jána“ nazvaná **Vladimír Doubal – Betlémy, dřevorezby**.

Vánočně vyzdobený kostel můžete také navštívit při dvou koncertech. Zpěv téměř stovky dětí zde bude znít na **adventním koncertě Chvála zpěvu**. Účinkují: DPS Novodomáček, Nova Domus (oba sbory jsou ze ZŠ Štítěného) pod vedením sbormistra Ivany Písařové, DPS Lyra (ZŠ Větrná) se sbormistrem Jindřiškou Bubnovou a DPS ze ZŠ Janderova, kde působí jako sbormistr Štěpán Štrupl. Kostel bude barevně nasvícen a atmosféru doplní videoprojekce.

Druhým koncertem v kostele bude **Vánoční koncert PS Smetana**, který si pro letošní rok přichystal pro své posluchače překvapení v podobě Missa pastoralis od Jiřího Ignáce Linka (1725 - 1791), kantora a prvního staršího literátského kůru v Bakově nad Jizerou. Jedná se o poetickou vánoční mši, jejíž součástí je i pastorela na známou koledu Narodil se Kristus Pán. Instrumentální doprovod tradičně zazní v podání komorního orchestru členů JHSO.

Do barokní špitální kaple Nanebevzetí Panny Marie se můžete dostat při **koncertě vokálního souboru X-tet**, který letošním Adventem začíná svou devátou sezónu. Základ repertoáru tvoří černošské spirituály, ale výjimkou nejsou ani písně jiných žánrů. Během roku vystupuje X-tet na festivalových a koncertních pódiích napříč celou republikou, na jaře byli jedinou skupinou, která postoupila z jihočeského kola Porty do celonárodního finále. Jeho první vystoupení proběhlo právě na adventních trzích v Jindřichově Hradci v roce 2006. Letos posluchači uslyší nejen písně, které již neodmyslitelně patří do stálého repertoáru souboru, ale jako obvykle budou přichystány i nějaké novinky. X-tet tvoří Lenka Valinová, Magdalena Bartošková, Vendula Nováková, Viktorie Bazáková a sbormistr Štěpán Štrupl. O vokálním souboru X-tet najdete více informací na webových stránkách www.x-tet.cz.

Pavla Míchalová

Pohledy do zákulisí

V listopadu 2013 byla v Muzeu Jindřichohradecka otevřena nová Síň Emý Destinové. Zpravodaj NOVUM naposled přináší několik zajímavostí o exponátech dokumentujících umělecký odkaz nejslavnější české pěvkyně.

11. Nezapomeňte

Životní pouť Emý Destinové se uzavřela 28. ledna 1930. Závěr života prožila stranou uměleckého i společenského ruchu té doby ve svém zámku ve Stráži nad Nežárkou. Kromě několika koncertů, z nichž ty poslední významné se uskutečnily v roce 1928,

když v březnu zpívala na Pražském hradě prvnímú československému prezidentovi a v říjnu v Londýně vystoupila při oslavách 10. výročí vzniku republiky, zůstávala i stranou zájmu médií. Po jejím velkolepém pohřbu napsal Karel Čapek: „Nemůžeme se ubránit trpké výtce, že tady nebylo něco v pořádku, našlo-li se tolik překážek, aby národ a stát projevil Emě Destinové uznání, jehož si zasloužila. Předčasná smrt ušetřila snad Emě Destinové další a snad větší trpkosti, ale na naší veřejnosti v tak zvaných povoláních ponechala nevypokoupený a nepěkný dluh, který není splacen žádnou parádou na poslední cestě slavné ženy.“ Od té doby se však přece jen leccos změnilo. Ema Destinová se usmívá z dvoutisícové bankovky, která byla představena v roce 1996 právě v jindřichohradeckém muzeu, její tvář lze vidět na známkách, medailích, plaketách i přebalech knih. Výsostně pěvecké umění Emý Destinové dnes zaznívá z gramofonových desek

i kompaktních disků a návštěvníci nové expozice ho mohou vyslechnout přímo v Síni Emý Destinové, kde je instalována televize. Výběr nahrávek je tu doprovázen dokumentárními fotografiemi slavné pěvkyně v příslušných rolích. A ve vitríně si mohou prohlédnout také bankovku i s kresebnými návrhy jejího autora Oldřicha Kulhánka, grafické návrhy i originály známek, výběr z edic nahrávek na gramofonových deskách i CD, jsou tu vystaveny i některé knihy o Emě Destinové stejně jako nová edice jejího románu *Ve stínu modré růže*. Za raritu lze pak považovat kilogramovou investiční medaili s portrétem pěvkyně, jejíž pozlacenou kopii získalo muzeum od České mincovny.

... a nezapomeňte zplá na. Varši
Emá Destinová

Prohlídka nové Síni Emý Destinové končí jejím vlastnoručně psaným citátem. Autoři expozice jsou přesvědčeni, že splnili přání slavné pěvkyně, a muzeum touto expozicí splácí i onen dluh, o němž psal Karel Čapek.

František Fürbach

Z p r á v y :

Expozice v jezuitském semináři - otevřeno denně mimo pondělí od 15. 12. denně od 8.30 do 12.00 a od 13.00 do 17.00 hodin. **Městská vyhlídková věž** je pro veřejnost uzavřena. **Výstavní prostory v minoritském klášteře** jsou otevřeny denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin. **Kostel sv. Jana Křtitele** je pro veřejnost otevřen v rámci výstavy denně mimo pondělí od 9.00 do 12.00 a od 13.00 do 16.00 hodin.

Knihovna Muzea Jindřichohradecka s badatelnou ve Štítného ulici poskytuje služby pro veřejnost celoročně v pondělí a ve středu od 12.30 do 15.30 hodin.

Setkání spolku Přátel starého Jindřichova Hradce se koná v pondělí 8. prosince od 19.00 hodin v konferenčním sále muzea ve Štítného ulici. Na programu je přednáška s názvem **FAKULTA MANAGEMENTU DVACETILETÁ**. Přednášejí: prof. Ing. Pavel Pudil, Dr.Sc., MUDr. Rudolf Střítecký a Mgr. Věra Kubátová. **Na setkání bude představena nová publikace ULIČNÍK o historii jindřichohradeckých ulic.** Vstup volný nejen pro členy spolku.

Ve čtvrtek 11. prosince od 17.00 hodin se v kostele sv. Jana Křtitele koná **Adventní koncert dětských pěveckých sborů CHVÁLA ZPĚVU**. Vystoupí DPS Nova Domus a Novadomáček, DPS Lyra a DPS 2. ZŠ v J. Hradci. Vstupné dobrovolné.

Muzeum Jindřichohradecka Vás srdečně zve na ADVENTNÍ KONCERT vokálního souboru X-TET. Koncert se koná v kapli Nanenbevzetí Panny Marie minoritského klášteře ve Štítného ulici **v sobotu 13. prosince od 18.00 hodin.** Vstupné 80 Kč.

Zveme Vás srdečně na VÁNOČNÍ KONCERT PS SMETANA do kostela sv. Jana Křtitele **ve čtvrtek 18. prosince od 19.00 hodin.** Na programu je MISSA PASTORALIS od Jiřího Ignáce Linka. Vstupné dobrovolné.

Muzeum Vás srdečně zve na výstavu MALÍŘ Z HOR - HANUŠ GANTNER uspořádané u příležitosti 100. výročí od umělcova úmrtí. Výstava, umístěná ve výstavní síni „V jezuitském semináři“, potrvá do 6. ledna 2015.

Jindřichohradecké muzeum Vás srdečně zve také do minoritského klášteře ve Štítného ulici. V křížové chodbě a v kostele sv. Jana Křtitele je umístěna výstava z cyklu „Vánoce u svatého Jána“ s názvem **VLADIMÍR DOUBAL – BETLÉMY, DŘEVOŘEZBY**. Dále Vás zveme do výstavního sálu na výstavu „**STAVEBNICE MERKUR**“ ze soukromé sbírky Jiřího Mládka, jejíž součástí je herna pro děti a merkurová stavebnicová dílna. A do konferenčního sálu muzea, kde je přístupná výstava „**POZDRAV Z CIRKU**“, která mapuje historii cirkusů a cirkusové rodiny Štipků na Jindřichohradecku. Všechny tři výstavy potrvají do 30. prosince 2014.

NOVUM – měsíční zpravodaj Muzea Jindřichohradecka Ročník XXIII. 12/2014

Odpovědný redaktor: PhDr. Jaroslav Píkal

Registrační značka: MK ČR 11673

Výkonný redaktor: Pavla Míchalová

www.mjh.cz

Adresa: Muzeum Jindřichohradecka, Balbínovo nám. 19/I, 377 01 Jindřichův Hradec

Telefon: 384 363 660 (pokladna), 384 363 661 (pracovny), E-mail: muzeum@mjh.cz